

بررسی ریشه‌های قرآنی و حدیثی در اعتقاد به توکل

شیخ الاسلام دکتر محمد طاهر القادری
ترجمه: سید عبدالحسین رئیس‌السادات

طاهر القادری، محمد، ۱۹۵۱ - .

بررسی ریشه‌های قرآنی و حدیثی در اعتقاد به توسل. - مشهد: بنیاد پژوهشهای اسلامی، ۱۳۹۴.

ISBN 978-600-06-0014-3

۳۳۲ ص.

فیبای مختصر.

الف. رئیس السادات، سیدعبدالحسین، ۱۳۳۲. ب بنیاد پژوهشهای اسلامی. ج. عنوان.

۳۸۶۵۴۵۷

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

بنیاد پژوهشهای اسلامی
مشهد

بررسی ریشه‌های قرآنی و حدیثی

در اعتقاد به توسل

شیخ الاسلام دکتر محمد طاهر القادری

ترجمه سید عبدالحسین رئیس السادات

ویراستار: دکتر اندیشه قدیریان

چاپ اول: ۱۳۹۴ / ۱۰۰۰ نسخه، وزیری / قیمت ۱۳۲۰۰۰ ریال

چاپ و صحافی: مؤسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی

بنیاد پژوهشهای اسلامی، مشهد: صندوق پستی ۹۱۷۳۵-۳۶۶

مراکز توزیع:

تلفن و دورنگار واحد فروش بنیاد پژوهشهای اسلامی: ۳۲۲۳۰۸۰۳

فروشگاه‌های کتاب بنیاد پژوهشهای اسلامی، مشهد: ۳۲۲۳۳۹۲۳، قم: ۳۷۷۳۳۰۲۹

www.islamic-rf.ir

info@islamic-rf.ir

حق چاپ محفوظ است

فهرست مطالب

پیرامون نویسنده.....	۱۳
پیش گفتار.....	۱۷

باب نخست: چیستی توشل

فصل اول: برداشت های بنیادی از توشل.....	۱۹
نظرات گوناگون پیرامون توشل.....	۲۲
اندیشه درست در اعتقاد به توشل.....	۲۴
اصطلاحاتی پیرامون توشل که دانستنشان لازم است.....	۲۷
فصل دوم: مفهوم واژگانی و شرعی توشل و اقسام آن.....	۲۸
مفهوم واژگانی توشل.....	۲۸
مفهوم شرعی توشل.....	۲۹
۱- مقام محمود.....	۲۹
۲- قرب الهی.....	۳۰
۳- اطلاق متوشل به.....	۳۱
اقسام توشل.....	۳۲
۱- التوشل للدعاء.....	۳۲
۲- التوشل فی الدعاء.....	۳۲
تفاوت این دو نوع.....	۳۲
اقسام توشل فی الدعاء.....	۳۲
۱- توشل لفظی.....	۳۳
۲- توشل نفسی.....	۳۳
۳- التوشل بالدعاء.....	۳۵
۴- التوشل بالتدایء یا بالاستغاثه.....	۳۵
ارتباط توشل، شفاعت و استعانت.....	۳۸

باب دوم: اعتقاد به توسل با استناد به آیات قرآنی

- دلیل شماره ۱: دستور کوشش برای یافتن وسیله ۴۱
- دلیل شماره ۲: جستجوی وسیله امری جایز است ۴۳
- دلیل شماره ۳: دستور توسل به ذات پاک مصطفی صلی الله علیه و آله ۴۶
- دلیل شماره ۴: وسیله قرار دادن حضرت صلی الله علیه و آله در روز قیامت برای نجات از سختی ۴۶
- دلیل شماره ۵: پایداری در راه هدایت با وسیله قرار دادن وجود شریف مصطفی صلی الله علیه و آله ۴۷
- دلیل شماره ۶: تأخیر عذاب به واسطه وجود مصطفی صلی الله علیه و آله ۴۸
- دلیل شماره ۷: وسیله قرار دادن حضرت زکریا علیه السلام عبادگاه حضرت مریم علیها السلام را ۵۰
- زدودن یک برداشت نادرست ۵۰
- پذیرش فوری دعا در نتیجه توسل ۵۱
- دلیل شماره ۸: بازگشت بینایی حضرت یعقوب با پیراهن حضرت یوسف علیه السلام ۵۲
- مفهوم حقیقی بیرون از جهان اسباب ۵۳
- دلیل شماره ۹: وسیله قرار دادن درماندگی و ذلت خویش ۵۶
- دلیل شماره ۱۰: توسل به دعا برای تمامی امت ۵۷
- دلیل شماره ۱۱: اضافه نمودن کلمه رب به بندگان صالح پروردگار در توسل ۵۸
- دلیل ۱۲: ذکر الهی، وسیله است ۶۰
- دلیل شماره ۱۳: تمسک به ذکر انبیا و اولیا ۶۱
- دلیل شماره ۱۴: توسل به انعام‌ها و احسان‌های الهی ۶۲
- دلیل شماره ۱۵: توسل به وعده الهی ۶۳

باب سوم: رد اعتراض‌ها به توسل

- فصل اول: رفع اشکال‌های عمومی ۶۷
- اشکال نخست: توسل به غیر جایز نیست ۶۷
- اندیشه درست در مورد توسل به غیر ۶۸
- اشکال دوم: کردار پسندیده فرزند صالح کردار غیر نیست ۷۰
- اندیشه صحیح ۷۱
- ضرورت دریافت درست مفهوم آیات ۷۴
- اشکال سوم: برای نزدیکی به خداوند توسل هم مانند عبادت غیر خدا جایز نیست ۷۵
- جواب: عبادت غیرالله با دلیل توسل جایز نیست ۷۶
- نخستین مثال ۷۸
- مثال دوم ۷۹
- اشکال چهارم: پیامبران گرامی و اولیای عظام خود در جستجوی وسیله بوده‌اند ۸۰
- اثبات جایز بودن توسل از آیه کریمه ۸۱
- فصل دوم: توسل به پیامبران و نیکان در حقیقت توسل به عمل صالح است ۸۲
- سؤال ۸۲
- جواب ۸۲
- محبت به مقربان بارگاه الهی، خود وسیله است ۸۳

- ۸۴..... نزدیکی محبت و محبوب در روز محشر
 ۸۷..... محبت به محتبان الهی موجب محبت الهی می‌گردد
 ۸۹..... محبت برای خدا موجب رفعت درجات می‌شود
 ۹۰..... محبت اولیای کرام موجب محبت الهی است

باب چهارم: عقیده توسل در پرتو احادیث شریف

- ۹۳..... پایان شرک با تشکیل امت مصطفوی
 فصل نخست: توسل به کارهای پسندیده (اعمال صالح) ۹۷
 ۱- نجات از مصیبت به وسیله کارهای پسندیده ۹۷
 نخستین کار پسندیده شخص خدمت به پدر و مادر ۹۸
 کار نیک نفردوم، پاکیزگی دامن ۹۹
 کار نیک نفر سوم، رساندن حق به صاحب حق ۱۰۰
 ۲- توسل به نماز ۱۰۲
 ۳- توسل به نوافل برای قرب الهی ۱۰۳
 ۴- توسل به پرورش خوب دختران ۱۰۳
 ۵- توسل به اهل استغفار ۱۰۴

- فصل دوم: توسل جستن در دعا ۱۰۶
 ۱- توسل به نام‌ها و صفات باری تعالی ۱۰۶
 ۲- دعا کردن با وسیله قرار دادن اسم ذات ۱۰۸
 ۳- دعا کردن با توسل به صفات و افعال ۱۰۸
 ۴- توسل به جایگاه و مقام نبی اکرم ﷺ ۱۰۹
 ۵- توسل به درود شریف برای پذیرش دعا ۱۱۰
 چگونه می‌توان عبادتی را که تردید در قبول آن است قطعی القبول کرد؟ ۱۱۲
 آخرین عمل جهان هستی صلوات است ۱۱۳
 ۶- دعای حضرت نبی اکرم ﷺ با تمسک به خود و پیامبران گذشته ۱۱۵
 ۷- توسل به سائلان [بارگاه الهی] ۱۱۷
 ۸- توسل به ناتوانان امت ۱۱۸
 ۹- توسل به دعای انبیا ﷺ ۱۱۹

باب پنجم: توسل به حضرت نبی اکرم ﷺ

- اعتقاد به توسل به پیامبر ﷺ ۱۲۱
 صورت‌های ممکن در توسل به پیامبر ﷺ ۱۲۲

فصل اول: توسل به نبی اکرم ﷺ قبل از ولادت ۱۲۳

- الف - وسیله قرار دادن حضرت آدم ﷺ، حضرت نبی اکرم ﷺ را ۱۲۳
 ب - توسل یهود به حضور نبی اکرم ﷺ ۱۳۰
 ۱- قرطبی ۱۳۳
 ۲- علامه آلوسی ۱۳۳

۱۳۴.....	۳- فخر رازی
۱۳۵.....	۴- جلال‌الدین محلی و جلال‌الدین سیوطی
۱۳۵.....	۵- قاضی ثناءالله پانی پتی
۱۳۵.....	۶- ابن‌کثیر
۱۳۶.....	۷- جلال‌الدین سیوطی
۱۳۸.....	جواز توسل به پیامبر ﷺ پس از رحلت آن حضرت
۱۴۰.....	فصل دوم: توسل به حضرت نبی اکرم ﷺ در حیات ظاهری ایشان
۱۴۱.....	دلیل شماره ۱: به تعویق افتادن عذاب از امت با توسل به حضرت نبی اکرم ﷺ
۱۴۲.....	برای پذیرش استغفار واسطه رسالت شرط است
۱۴۳.....	ادعای کفار و مشرکین
۱۴۴.....	پاسخ قرآنی
۱۴۶.....	نکته لطیف
۱۴۷.....	دلیل شماره ۲: بخشش صحابه گرامی به وسیله مصطفی ﷺ
۱۴۹.....	دلیل شماره ۳: شفاعت می‌خواهی، در مدینه خیرات می‌شود
۱۵۰.....	دلیل شماره ۴: با توسل به مصطفی ﷺ بینایی باز می‌گردد
۱۵۴.....	دلیل شماره ۵: توسل به حضرت نبی اکرم ﷺ برای نزول باران
۱۵۵.....	نخستین رویداد
۱۵۶.....	رویداد دوم
۱۵۷.....	رویداد سوم
۱۶۱.....	رویداد چهارم
۱۶۴.....	رویداد پنجم
۱۶۵.....	خلاصه سخن
۱۶۶.....	فصل سوم: توسل پس از رحلت حضرت نبی اکرم ﷺ
۱۶۶.....	۱- عطای الهی با توسل به مصطفی ﷺ
۱۶۸.....	مثالی برای روشن شدن موضوع
۱۷۰.....	سوگند به ربوبیت از طریق نبوت
۱۷۳.....	۲- مغفرت با توسل به مصطفی ﷺ
۱۷۸.....	تذکره ایمان افزای شیخ محمد بن علوی المالکی
۱۷۹.....	۳- توسل به استغفار پس از رحلت حضرت نبی اکرم ﷺ
۱۸۰.....	۴- نزول باران با توسل به مصطفی ﷺ
۱۹۰.....	۵- توسل به قبر شریف رسول الله ﷺ در دوران خلافت عمر
۱۹۹.....	۶- برآوردن نیاز با توسل به مصطفی ﷺ
۲۰۲.....	تأیید ابن تیمیّه
۲۰۳.....	انجام وظیفه دینی
۲۰۳.....	۷- توسل به حضرت نبی اکرم ﷺ در روز قیامت
۲۰۸.....	حضرت نبی اکرم ﷺ پس از رحلت نیز مختار هستند
۲۱۰.....	امروز از او درخواست کمک کنیم

فصل چهارم: توسل به تبرکات نبوی ﷺ ۲۱۲

- ۱- درخواست دفن در جوار مصطفی ﷺ ۲۱۵
- ۲- دریافت برکت از مشک آب ۲۱۶
- ۳- توسل به قبای رسول ﷺ و شفا یافتن ۲۱۷
- ۴- تبرک جستن به خرقه مبارک ۲۱۹
- ۵- تبرک جستن به نعلین شریف ۲۱۹
- ۶- کسب برکت از پیاله شریف ۲۲۲
- ۷- تبرک جستن به موی مبارک ۲۲۴
- ۸- کفن ساختن از پارچه مس شده به وسیله نبی اکرم ﷺ ۲۲۸
- ۹- توسل به موی مبارک و پیروزی و کامرانی در جنگ ۲۳۲
- ۱۰- متبرک شدن با آب دهان مبارک نبی اکرم ﷺ ۲۳۲
- ۱۱- متبرک شدن با عرق حضرت ﷺ ۲۳۷
- ۱۲- کسب برکت از غساله دست محمد ﷺ ۲۳۸
- ۱۳- متبرک شدن با ناخن آن حضرت ﷺ ۲۳۹
- ۱۴- دریافت برکت از عصای مبارک آن حضرت ﷺ ۲۳۹
- ۱۵- برکت یافتن از متبر مبارک ۲۴۱
- ۱۶- تبرک جستن از طلای مرجئی آن حضرت ﷺ ۲۴۲
- ۱۷- متبرک شدن با دست و پاهای مبارک ۲۴۳
- خلاصه سخن ۲۴۵

باب ششم: توسل به غیر انبیا ﷺ

- اثبات حیات برزخی ۲۵۵
- حیات و استعداد روح ۲۶۲
- سود رسانی مردگان به زندگان ۲۶۳

فصل نخست: توسل به صالحان و شایستگان ۲۶۷

- ۱- توسل به والدین شایسته و صالح ۲۶۷
- ۲- متوسل شدن به عباس ۲۶۸
- مفهوم متوسل شدن عمر به عباس ۲۶۹
- بزرگداشت خاندان پیامبر ﷺ ۲۷۲
- ۳- امر به توسل به او پس قرنی در دعا ۲۷۴
- ۴- توسل به اصحاب گرامی و تابعان بزرگوار برای فتح و پیروزی ۲۷۶
- ۵- توسل به ابدال (بخشنندگان و بزرگواران) برای رفع عذاب ۲۷۷
- ۶- توسل به مقربان برای رفع حاجات عوام ۲۷۸
- ۷- توسل به بندگان شایسته خداوند در بیابان ۲۷۸
- ۸- روزی رسیدن به برکت ضعیفان ۲۷۹

فصل دوم: توسل به آثار صالحان ۲۸۰

- ۱- توسل به مقام ابراهیم ﷺ ۲۸۰

- مقام ابراهیم ۲۸۱
- ۲- توسل حیات بخش به آثار صالحان ۲۸۱
- ۳- اتفاق نظر مفسران در توسل به آثار صالحان برای کسب برکت ۲۸۲
- الف- تفسیر خزائن العرفان ۲۸۳
- ب- تفسیر ماجدی ۲۸۵
- ج- تفسیر بیان القرآن ۲۸۶
- د- استشهاد به حدیث کسب تیرک از آثار انبیا علیهم السلام و صالحان ۲۸۷
- هـ- ساخت مسجد بر مرزهای اولیای بزرگوار ۲۸۸
- چه کسی اسمحقوق دارد از توسل بهره‌مند شود؟ ۲۸۹

باب هفتم: ائمه قائل به توسل و مشاهدات ایشان

- الف- اندیشه‌ها، آراء و یاوهرهای علمای بزرگ امت ۲۹۵
- ۱- امام زین العابدین علیه السلام ۲۹۵
- ۲- مالک ۲۹۶
- ۳- رئیس المفسرین قرطبی ۲۹۷
- ۴- محمد بن عبدالله حاکم ۲۹۷
- ۵- احمد بن حسین بیهقی ۲۹۷
- ۶- قاضی عیاض ۲۹۷
- ۷- شیخ الاسلام ابو زکریا یحیی نووی ۲۹۸
- ۸- دیدگاه ابن تیمیّه در مورد جواز توسل ۲۹۸
- ۹- علامه علی بن عبد الکافی سبکی ۳۰۰
- ۱۰- حافظ عماد الدین ابن کثیر ۳۰۰
- ۱۱- حافظ ابن حجر عسقلانی ۳۰۱
- ۱۲- عبد الرحمن جامی ۳۰۱
- ۱۳- جلال الدین سیوطی ۳۰۱
- ۱۴- علامه قسطلانی ۳۰۲
- ۱۵- ابن حجر هیثمی مکی ۳۰۲
- ۱۶- نور الدین قاری ۳۰۴
- ۱۷- علامه احمد شهاب الدین خفاجی ۳۰۴
- ۱۸- علامه محمد عبد الباقی زرقانی ۳۰۴
- ۱۹- علامه محمد بن علی شوکانی ۳۰۴
- ۲۰- علامه ابن عابدین شامی ۳۰۴
- ۲۱- علامه سید محمود آلوسی ۳۰۶
- ۲۲- شیخ عبدالحق محدث دهلوی ۳۰۸
- ۲۳- حافظ محمد زاهد کوثری ۳۰۸
- ۲۴- مولانا اشرف علی تھانوی ۳۰۸
- ۲۵- سید احمد بن زینی دحلان ۳۱۰
- ۲۶- شیخ محمد بن علوی المالکی ۳۱۰
- ۲۷- شیخ محمد هشام کبان ۳۱۰

۳۱۱	۲۸- شیخ محمود سعید ممدوح
۳۱۱	ب- طرز عمل، کارها و مشاهدات بزرگان از اولیای کرام
۳۱۱	۱- مزار ام حرام بنت ملحان
۳۱۲	۲- مزار ابویوب انصاری
۳۱۳	۳- محدث ابن ابی حاتم رازی
۳۱۳	۴- شافعی
۳۱۵	۵- ابن الجوزی
۳۱۵	۶- حافظ عبدالغنی مقدس حنبلی
۳۱۵	۷- ابوالقاسم قشیری
۳۱۶	۸- مجدد الف ثانی
۳۱۷	۹- شاه ولی الله محدث دهلوی
۳۱۸	خلاصه کلام
۳۱۹	کلام پایانی
۳۲۴	فهرست منابع

پیرامون نویسنده

متفکر، مفسر، معلم و مصلح اجتماعی، دکتر محمد طاهر القادری در سال ۱۹۵۱ در شهر جنگ پاکستان چشم به جهان گشود. وی فوق لیسانس حقوق را از دانشگاه پنجاب گرفت و سپس در سال ۱۹۸۶ با پایان نامه‌ای تحت عنوان:

Punishments in Islam, Their Classification and Philosophy

به اخذ درجه دکتری نایل گردید. از استادان او می‌توان پدرش دکتر فرید الدین قادری، مولانا ضیاء الدین مدنی، مولانا احمد سعید کاظمی، دکتر برهان الدین احمد فاروقی و امام محمد بن علوی المالکی را که از علمای بزرگ هستند، نام برد. وی استاد دانشکده حقوق دانشگاه پنجاب است. تاکنون در موضوعات مختلف از جمله مذهبی، روحانی، تاریخی، اخلاقی، قانونی، شرعی، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، علمی و مطالعات تطبیقی هزاران سخنرانی داشته است. دکتر طاهر القادری علاوه بر دانشگاه‌های پاکستان در دانشگاه‌های کشورهای دیگر نیز پیرامون موضوعات مختلف علمی و فکری سخنرانی کرده است. ایشان بیش از سیصد کتاب به زبان‌های اردو، انگلیسی و عربی تألیف کرده که خیلی از آن‌ها به دیگر زبان‌ها ترجمه شده است. سخنرانی‌های آقای دکتر طاهر القادری در بعضی از شبکه‌های تلویزیونی کشورهای عربی و دنیای غرب نیز پخش شده است.

«تحریک منہاج القرآن» سازمانی قرآنی است که آقای دکتر طاهر القادری در

پاکستان بنانهاده و علاوه بر فعالیت گسترده در سطح پاکستان گفته می‌شود در بیش از هشتاد کشور جهان تلاش دارد و مأموریت اصلی اش احیای ملت مسلمان و اتحاد جهان اسلام است. وی سازمانی غیردولتی را برای گسترش سوادآموزی تأسیس کرده که بین اردو زبانان در سراسر جهان فعال است.

تأسیس حزب سیاسی «پاکستان عوامی تحریک» از دیگر فعالیت‌های دکتر طاهر القادری است که علاوه بر داخل پاکستان در بین پاکستانی‌های مقیم دیگر کشورها فعال است. این حزب با دیگر احزاب مذهبی، جبهه واحدی به نام «مجلس متحدہ عمل» تشکیل داد که پیروزی‌های چشم‌گیری در دو دوره انتخاباتی پاکستان بخصوص در ایالت‌های سرحد و بلوچستان داشته است.

آقای دکتر طاهر القادری، که به دلایل امنیتی و تهدیدات گروه‌های تندرو، حدوداً یک دهه مجبور به ترک پاکستان شده بود، سال گذشته به وطنش بازگشت و نهضتی آرام را برای ایجاد یک انقلاب اسلامی در پاکستان با راهپیمایی بزرگی که از لاهور به سمت اسلام‌آباد به راه انداخت آغاز کرد که تا کنون ادامه دارد. عمده خواست وی و طرفدارانش استعفای آقای نواز شریف و پس از آن اجرای قوانین اسلامی در پاکستان است.

شنیده شده به دلیل اندیشه‌های دینی اش به او اجازه ورود به عربستان برای انجام عمره داده نمی‌شود و محدودیت‌هایی امنیتی و زمانی در ایام حج از سوی دولت سعودی بر او وضع شده است. نیز گفته شده فعالیت منہاج القرآن و نیز حزب عوامی تحریک در حجاز و در میان هزاران پاکستانی ساکن این کشور ممنوع اعلام شده و تعدادی از رهبران اصلی آن‌ها اخراج و ممنوع‌الورود شده‌اند.

آقای دکتر طاهر القادری از نظر بین‌المللی شخصیتی شناخته شده است. برای نمونه نام وی به عنوان شخصیتی برجسته در Biographical Institute of America

و در Biographical Dictionary به عنوان دانشور و متفکری برجسته در هزاره دوم و نیز یکی از پانصد نفر پژوهشگر و نویسنده برگزیده که در جهت بهبود وضعیت بشر تلاش داشته، ذکر گردیده است. همچنین به دلیل خدمات آموزشی و اجتماعی، International Biographical Centre, Cambridge، وی را شخصیت سال ۹۹-۱۹۹۸ معرفی کرده است. اگرچه این نویسنده و اندیشمند برای تعدادی از هموطنان شرق کشورمان نام و چهره‌ای آشناست، امید است ترجمه آثار وی بتواند به شناخت بیشتر او کمک کند.

توفیق داشته‌ام از آثار آقای دکتر طاهر القادری چهار کتاب دیگر با عنوان‌های عقیده شفاعت، هدف بعثت انبیا، استفانیه و جایگاه شرعی آن و ذبح عظیم را به فارسی برگردانم که از سوی مجمع محترم تقریب مذاهب اسلامی چاپ و منتشر شده است.

من الله التوفيق وعليه التكلان

رئیس الشادات

آذرماه ۹۳

پیش‌گفتار

هدف و مقصود اصلی در زندگی مؤمن، رضا و خشنودی آفریدگار و مالک خویش خدای تعالی جل جلاله است. او در زندگی عاریتی خویش به آنچنان اعمال و رفتاری پایبند است که موجب خوش آمدن و شاد گشتن پروردگار محبوب او گردد. آن انسانی سعادتمند است که لحظات ارزشمند زندگی خویش را در اموری بگذارند که مورد پسند پروردگارش است.

در دین اسلام، یک مسلمان برای به جای آوردن واجبات دینی خویش علاوه بر توفیقی که پروردگار صاحب عزت به او عطا می‌کند، از روش‌ها و دستاویزهای پسندیده دیگری هم بهره می‌برد که موجب ترفیع درجات و نزدیکی بیشتر او به خدای متعال می‌شوند. یکی از آن‌ها راهی پسندیده و طریقه‌ای ساده به نام «توسل» است که شکلی از اشکال دعا و روشی از روش‌های پسندیده و جایز برای دستیابی به قرب الهی است.

هدف از ارائه نمودن و وسیله قرار دادن یک عمل یا شخصیت به بارگاه الهی، این امیدواری است که بنده درمانده، گنه‌کار و خطا کار است و کسی که به او توسل می‌جوید (متوسل به) محبوب و مقرب خدای تبارک و تعالی. بنده به این وسیله از خدا می‌خواهد که او را از پریشانی‌ها، آفات و بلاهای نجات دهد. در توسل، توسل جوینده، متوسل به را نه شریک الله جل جلاله می‌داند و نه همسر و همسنگ او. وی

وجود الله رب العزة را کارساز و مشکل‌گشای حقیقی می‌داند.

متأسفانه در نتیجه اختلافات مسلمانان با یکدیگر و وجود اندیشه‌های گوناگون چنین اعمالی که می‌تواند برای خیرخواهی و نه ستیزه‌کار رود دچار تعصب مسلکی شده و وسیله‌ای برای عناد و دشمنی و اختلاف گردیده است؛ تا آنجا که برخی افراد که دچار افراط و تفریط شده‌اند آن را شرک و بدعت می‌پندارند. در حقیقت این گونه برخورد مثل دیگر برداشت‌هاست که صرفاً نتیجه تنگ‌نظری و احساساتی شدن است و موجب درک اشتباه و کج‌فهمی می‌گردد و یک گروه با این عنوان شناخته می‌شود و گروه دیگر از مبنا مورد دشمنی و عناد قرار می‌گیرد.

اندیشمند مسلمان و داعی اتحاد امت، پروفیسور دکتر محمد طاهر القادری، همچون هزاران موضوع دیگر این مبحث ایمانی و اعتقادی را در جاهای مختلف عنوان سخنرانی‌های گرانقدر علمی و فکری خویش قرار داده است. کتاب حاضر مجموعه‌ای تدوین شده از آن سخنرانی‌ها و دروس است. در حد امکان برای پاسخ به اشکالات و از بین بردن درک غلط و زدودن تعصب و عناد، آنچه را پیرامون موضوع در احادیث و روایات و قرآن آمده است مطرح کرده و با ارائه دلایل روشن مفهوم صحیح «توسل» را بیان نموده است. امید است این کاوش خالصانه علمی خیلی از برداشت‌های نادرست را برطرف سازد. دعا می‌کنیم خدای تعالی جل جلاله به ما حکمت و دریافت صحیح از دین اسلام عطا فرماید.

آمین بجاء سید المرسلین ﷺ

محمّد تاج‌الدین

پژوهشگر مرکز پژوهش‌های اسلامی دکتر فریدالدین